

ГОМЕЛЬСКИ УНІВЕРСИТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ
І ПРАФКОМАУ ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯР ЖАУНАГА УНІВЕРСИТЭТА

№ 33 (627) Субота, 7 снежня 1985 г. Газета заснавана ў верасні 1989 года. Выходзіць раз у тыдзень Цана 2 кап.

АБ САВЕЦКА-АМЕРЫКАНСКІХ АДНОСІНАХ

У чытальнай зале інтэрната № 1 адбылася сустрэча выкладчыкаў кафедры ўсеагульнай гісторыі са студэнтамі гісторыка-філалагічнага факультэта, прысвечаная праблемам савецка-амерыканскіх адносін у святле апошніх падзей.

Загэдчык кафедры ўсеагульнай гісторыі дацэнт Р. Р. Лазько, а таксама дацэнт Л. М. Гарані і асістэнт Я. А. Броўкін падрабязна расказалі аб цяжкасцях савецка-амерыканскага дыялогу за апошнія 20 гадоў, аб папярэдніх сустрэчах кіраўнікоў СССР і ЗША, аб амерыканскай палітыцы ў цэлым. Грунтоўна была асветлена перагледы і сам ход сустрэчы Генеральнага сакратара ЦК КПСС М. С. Гарбачова і прэзідэнта ЗША Р. Рэйгана ў Жэневе 19—21 лістапада 1985 года. Было падкрэслена, што на сустрэчы зроблен толь-

кі першы крок у бок паляпшэння сьвіняшняй, надзвычай небяспечнай абстаноўкі. Пазьнейшы вынік сустрэчы ў Жэневе відэочынны.

У канцы сустрэчы Р. Р. Лазько, Л. М. Гарані і Я. А. Броўкін адказалі на пытанні студэнтаў, якія датычыліся не толькі праблем савецка-амерыканскіх адносін, але і многіх аспектаў міжнароднай палітыкі ў цэлым.

Пачынанне кафедры ўсеагульнай гісторыі, падтрыманае камсамольскай арганізацыяй факультэта, вельмі карыснае. Спадзяемся, што такія сустрэчы стануць рэгулярнымі і будучы прысвечанымі многім актуальным пытаньням палітыкі, міжнародных адносін.

Ю. ПЕНЯЗЬ,
сакратар камітэта камсамола гісторыка-філалагічнага факультэта.

ЧАЛАВЕК З ЛЕГЕНДЫ

...Усё адбывалася быццам у трывожным сне. Па распрацаванаму, прадуманаму да дробнейшага плану ўдэкаў дзесяць савецкіх ваеннапалонных, сярэдніх былі і дзеці, падлеткі, імгненна апынуліся ў нямецкіх самалёце. Сутравава сідскае пальцамі штурвал Міхаіл Дзевятаеў.

— Хутэй, хутэй, — ліхаманкава праносіцца думкі ў яго галаве, грудочка, нібы хоча выправаца з грудзей, сэрца. Але варожая і не зусім добра знаёмая машына слухацца не хоча: мотор не заводзіцца. А секунды няёмка бягуць і траціць іх дарэмна — недаравальна. Вельмі дарага гэта можа каштаваць. А калі самалёт, нарэшце, завёўся і пачаўся па бетонцы, новая парашкода паўстала на шляху ўдэкачоў. Змарнела ў нямецкіх турмах і канцлагерах савецкаму лётчыку М. Дзевятаеву не хапае сіл адштурхнуць уніз ад сабе штурвал «Хейнкеля», каб узяць яго ў паветра.

— Хлопцы, дапамагайце! — у голасе яго чуюцца роспач. Тры пары такіх жа як у яго худых і змарнелых рук з усёй сілы, якая толькі ў іх ёсць, націскаюць на штурвал. І вось ужо ўнізе застаецца гэты маленькі астравок у Балтыйскім моры, на якім фашысты ства-

рылі сакрэтны аэрадром, і дзе ім, савецкім ваеннапалонным, суджана было загінуць, каб не выкарысталі яны гэты адзіны шанец з тысячы.

А адтуль, з зямлі, ужо б'юць нямецкія гарматы, каб спыніць гэты бяспрыкладны па сваёй дзёрзкасці палёт, узямаецца ў паветра варожы самалёт. Нізка воблачнасць дапамагла ўчэкачам адарвацца ад пагоні. Дзве гадзіны працягваўся гэты легендарны палёт савецкага лётчыка Міхаіла Дзевятаева — без штурманскай карты і належнай арыентыроўкі. І вось перасечана лінія фронту, шасі дакраналася да зямлі і насустрач самалёту бягуць нашы, савецкія салдаты...

Праз дзесяцігоддзі нашыя былі ваенны лётчык дзвізілі слаўтага А. І. Пакрышкіна, Герой Савецкага Саюза Міхаіл Пятровіч Дзевятаеў сваю кніжку «Уцёкі з пекла», у якой расказаў аб гэтым палёце, пра яго эпічны дакументальны фільм «Суровая памяць». Звездаўшы ўсе жахі і пакуты нямецкай няволі ў турмах, карцэрах, канцлагерах, прыгавораны да смерці і пудам забегнуўшы яе, дзюкуючы ўдзельнікам падполля ў страшных лагерах Заксенхаўзен, Міхаіл Пятровіч наперакор усім ужо застаўся жывы! Бо заўсёды жыла ў гэтым чалавеку з

нязломленымі духам і воляй вера ў перамогу савецкага народа над фашызмам. Гэта вера дапамагла яму заставацца мужным да канца.

Калі закончыў свой хвалюючы расказ са сцэны актавай залы ўніверсітэта Герой Савецкага Саюза М. П. Дзевятаеў, доўга не змаўкаў апладысменты. Удзельнікі сустрэчы ўзрушаны да глыбіні душы мужнасцю і стойкасцю гэтага чалавека — маладога не па гадах, энергічнага. Здавалася неверагодным усё тое, што ён звёдаў у сваім жыцці.

Не выпадкова прыехаў Міхаіл Пятровіч з г. Казані па запрашэнню абласной арганізацыі таварыства «Веды» ў наш горад. У самым пачатку вайны давалася яму на сваім «Яку» весткі жорсткія павестанні баі над Мінскам і Гомелем. Жывуць у Беларусі і яго сябар — таксама былы вязень нацызгера, з якім дзядзілі скупы паёк хлеба, і сястра загінуўшага яго баявога таварыша.

...Ішлі і ішлі на сцэну да М. П. Дзевятаева студэнты, школьнікі, каб выказаць сваю безмежную вагаў і пакланенне чалавеку з легенды.

Т. ДУВЯК.

НА ЗДЫМКУ: дэпла віталі студэнты ГДУ, школьнікі Героя Савецкага Саюза М. П. Дзевятаева.

Фота Н. Кір'янавай.

УЗНАГАРОДЖАНЫ ГРАМАТАМІ

Падведзены вынікі абласнога тура Усеагульнага конкурсу маладых вучоных і спецыялістаў па грамадскіх навукх. Актыўны ўдзел у ім прынялі маладыя вучоныя нашага ўніверсітэта — асістэнт кафедры ўсеагульнай гісторыі Я. А. Броўкін і асістэнт кафедры палітэканоміі Н. Я. Цігова. За высокую якасць прадстаўленых на конкурс работ яны ўзнагароджаны граматамі абкома камсамола. Азначана таксама мэтанакраўная работа камітэта ЛКСМБ і Савета маладых вучоных і спецыялістаў ГДУ па прыцягненню маладых выкладчыкаў да ўдзелу ў конкурсе.

(Наш кар.).

ЗДАБЫТКІ АГУЛЬНЫХ НАМАГАННЯЎ

28 лістапада ў актавай зале ГДУ адбылася справядзачна-выбарная канферэнцыя пярвічнай арганізацыі ДТСаАФ універсітэта.

Са справядзачным дакладам аб рабоце камітэта ДТСаАФ выступіў яго старшыня У. А. Коўш. Справядзачу рэвізійнай камісіі зрабіла загадчыца лабараторыі энанамічнага факультэта М. У. Ігнатава.

У абмеркаванні справядзачных дакладаў прынялі ўдзел: старшыня камітэта ДТСаАФ энанамічнага факультэта, студэнт 2-га курса Валерый Ігнатаў, нам. сакратара камітэта ЛКСМБ ГДУ па ідэалагічнай рабоце В. В. Сцяпура, студэнт 5-га курса гісторыка-філалагічнага факультэта Віктар Ядунька, старшыня спартклуба ГДУ В. І. Сіськоў, дырэктар Гомельскага абласнога дома ДТСаАФ В. Н. Каваленка, сакратар камсамольскага бюро фізічнага факультэта, студэнт 4-га курса Віктар Пракапенка, загадчыца аддзела аслугоўвання бібліятэкі ГДУ Л. К. Сальнікава, нам. сакратара парткома ўніверсітэта І. В. Нямкевіч.

Канферэнцыя зацвердзіла справядзачу рэвізійнай камісіі. У прынятай пастаўе работа камітэта ДТСаАФ ГДУ за справядзачны перыяд прызнава здвальваючай. Вызначаны яе напярэкі на новы перыяд.

На канферэнцыі выбраны новыя саставы камітэта ДТСаАФ, рэвізійнай камісіі і дэлегаты на XIV справядзачна-выбарную канферэнцыю ДТСаАФ Цэнтральнага раёна прыняты сацыялістычны абавязальствы на 1986 год.

У рабоце канферэнцыі прынялі ўдзел: прарэктар па вучэбнай рабоце член-карэспандэнт АН БССР Л. А. Шамяткіна, прарэктар па вачованаму навучанню кандыдат педагагічных навук Л. Н. Сетка, старшыня Цэнтральнага РК ДТСаАФ І. Г. Кірзеў.

ПЯРВІЧНАЯ АРГАНІЗАЦЫЯ ДТСаАФ

універсітэта, адначасна ў пачатку даклада старшыня камітэта У. А. Коўш, за справядзачны перыяд праводзіла вялікую работу па ваенна-патрыятычнаму выхаванню студэнтаў і супрацоўнікаў у цесным кантакце з партыйнай, камсамольскай, прафсаюзнай арганізацыямі, накіроўвала свае намаганні на дзейнае павышэнне эфектыўнасці і якасці гэтай работы, чым унесла пэўны ўклад у выкананне рашэнняў XXVI з'езда КПСС. IX Усеагульнага з'езда ДТСаАФ па ўмацаванню абарондольнасці краіны.

Ва ўніверсітэце накоплены пэўны вопыт і ўжо склаўся рад эфектыўных форм і метадаў абаронна-масавай, ваенна-патрыятычнай і агляднай работы. Гэта сустрэчы і вечары з удзелам ветэранаў партыі, вайны і працы, паходы па месцах рэвалюцыйнай, баявой і працоўнай славы, даклады, лекцыі і гутаркі на палітычныя і ваенна-патрыятычныя тэмы, ахова помнікаў гісторыі і культуры Беларусі, напісанне геральдычнага баявога і працоўнага летанісу, аказанне дапамогі ветэранам вайны, інвалідам і сем'ям загі-

нуўшых абаронцаў Радзімы і інш. Асабліва актывізавалася гэта работа ў перыяд падрыхтоўкі і святкавання 40-годдзя Перамогі савецкага народа ў Вялькім Айчынным вайне.

Ва ўніверсітэце, напрыклад, ужо стала традыцыяй у перыяд месцячкі абаронна-масавай работы, прысвечаная Дню Савецкай Арміі і Ваенна-Марскага Флоту і падрыхтоўкі да свята Перамогі, праводзіць Зорныя агітпаходы па месцах рэвалюцыйнай, баявой і працоўнай славы Гомельшчыны і турнаходы да былой стаянкі партызанскага атрада «Вальшавік». Штогод арганізуюцца калектыўныя паходы студэнтаў у Гомельскі краязнаўчы музей, наведванне мемарыяльных комплексаў у гарадах-героях, наладжваецца прагляд кінафільмаў на ваенна-патрыятычныя тэмы з іх наступным абмеркаваннем. Заўсёды вялікую цікавасць выклікаюць сустрэчы з Героямі Савецкага Саюза, вядомымі людзьмі, іншыя масавыя мерапрыемствы.

Вялікую дапамогу камітэту ДТСаАФ у яго дзейнасці аказвалі ў справядзачным перыядзе кафедра грамадзянскай

(Заканчэнне на 2-й стар.).

ВІНШУЕМ!

Рэктарат, партком, грамадскія арганізацыі ўніверсітэта, дэкават біялагічнага факультэта, кафедра залогіі і аховы прыроды горача вішуюць вы-

пускніка аспірантуры кафедры ГАНЧАРЭНКУ Рыгора Рыгораўвіча з паспяховай абаронай дысертацыі на атрыманне вучонай ступені кандыдата біялагічных навук.

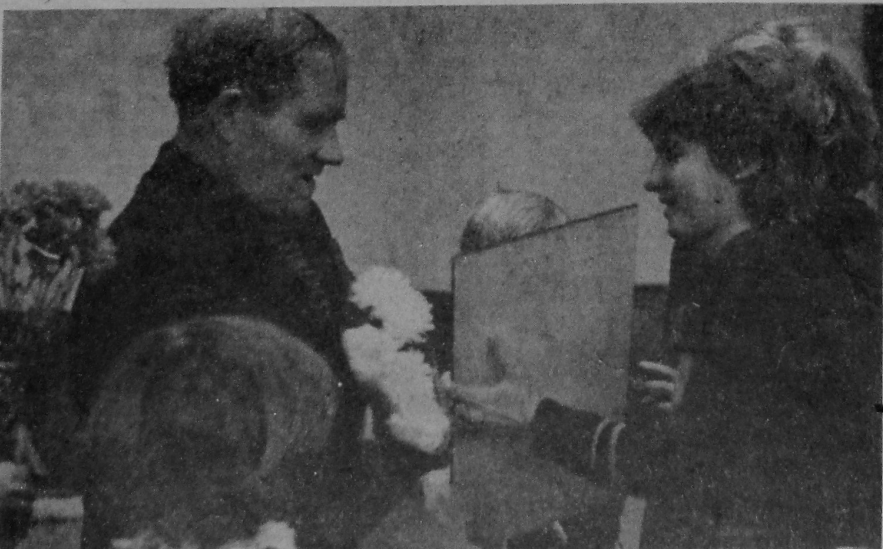
ПАВЕДАМЛЕННЕ

14 снежня ў актавай зале адбудзецца агульнаўніверсітэцкі вечар працоўнай славы. На ім будучы падведзены вынікі працоўнага семестра-85, уручаны ўзнагароды пераможцам сацыялістычнага спаборніцтва.

У праграме вечара — канцэрт мастацкай самадзейнасці, дыскатва.

Уваход — па запрашалым блікетам. Пачатак вечара — ў 19 гадзін.

КАМІТЭТ ЛКСМБ, ШТАБ ПРАЦОЎНЫХ СПРАЎ.

Да 80-юддзя снежаньскага паўстання

РЭВАЛЮЦЫЙНАЕ ХРЫШЧЭННЕ

У снежні спаўняецца 80 гадоў вяршыні рэвалюцыі 1905—1907 г. г., яе кульмінацыйнага моманту — узброенага паўстання ў Маскве. Яно мела пераважнае значэнне ў наступнай барацьбе працоўных мас Расіі супраць сацыяльнага і нацыянальнага прыгнёту. Як адзначаў У. І. Ленін, у снежні 1905 года народ «трымаў баявое хрышчэнне. Ён загартваўся ў паўстанні. Ён падрыхтаваў рады байцоў, якія перамаглі ў 1917 годзе».

Успыхнуўшы ў студзені 1905 года ў пралетарскіх цэнтрах краіны, да восені рэвалюцыйны рух ахапіў усю яе тэрыторыю. Ужо ва ўсеагульнай палітычнай настрывінай забастоўцы ў Расіі, якая працягвалася амаль тры тыдні, удзельнічала больш 2 мільянаў чалавек. Такага размаху палітычных выступленняў царскі рэжым лічыў не ведаў.

Далейшае развіццё рэвалюцыі прывяло да неабходнасці пераходу ад усеагульнай стачкі да вышэйшай формы рэвалюцыйнай барацьбы — узброенага паўстання.

Першым сцяг узброенага паўстання супраць царызму ўзяў узначальваеся большавікам маскоўскі пралетарыят. Тут, у Маскве, 7 снежня забаставала 100 тысяч рабочых. Адбыліся ўзброеныя сутыкненні з паліцыяй, жандармамі і войскамі. Праз два дні стачка ў Маскве перарасла ва ўзброенае паўстанне, цэнтрам якога стала Прасяя. Дзесяць дзён рабочыя Масквы гераічна змагаліся з войскамі і паліцыяй. І толькі перамога войск царскага ўрада прымушала Маскоўскі Савет прыняць рашэнне аб спыненні паўстання.

Па прыкладу гераічнага пралетарыята Масквы ўзяліся на ўзброенае паўстанне рабочыя Ніжняга Тагліла, Растова-на-Доне, Краснаярска, Чыты, Пярмі, Уфы, Новарасііска, Дабаса і многіх іншых гарадоў. Дружна адгукнуўся на

снежанскія падзеі ў Маскве і пралетарыят Беларусі. У падтрымку Маскоўскага паўстання 8—9 снежня забаставалі ўсе чыгуначнікі. Буйныя рэвалюцыйныя выступленні рабочых адбыліся ў Мінску, Оршы, Гомелі, Пінску, Баранавічах, Лувінцы, Ваўкавыску. Забастоўкі рабочых у гэтых гарадах суправяджаліся сходамі, мітынгамі, дэманстрацыямі. Рабочы пад кіраўніцтвам большавікоў набывалі зброю, стваралі баявыя дружныя, выводзілі са строю цяжкія, разбуралі тэлефонныя лініі. Забаставачныя камітэты бралі на сябе функцыі рэвалюцыйнай улады: ахову грамадскага парадку, абарону насельніцтва ад чорнасоцецаў і г. д. У Гомелі, Пінску, Баранавічах былі спробы пераходу да ўзброеных паўстанняў.

Па закліку большавікоў Гомельскай арганізацыі РСДРП рабочыя на мнагалюдным мітынгу 8 снежня прынялі рашэнне пачаць забастоўку і не прпускаяць на Маскву вайсковыя ашалоны. Поўнасьцю быў спынен рух на Палескай і Лібава-Роменскай чыгунах. 9-га снежня забастоўка стала ўсеагульнай. Ёй кіраваў выбараны на мітынгу камітэт дэлегатаў, які ўзначаліў Т. В. Барабашкін. Камітэт зняў з займаемых пасадаў начальніка станцыі і начальніка галоўных службаў. Уся ўлада на Гомельскім чыгуначным вузле перайшла ў рукі рабочых. Функцыі начальніка станцыі выконваў большавік Г. Я. Камароўскі — адзін з членаў камітэта дэлегатаў.

10-га снежня камітэт дэлегатаў разаслаў па ўсіх станцыях Палескай і Лібава-Роменскай чыгуны тэлеграму з заклікам далучацца да забастоўкі, устанавіў сувязі з чыгуначнікамі Оршы, Мінска, Магілёва, Масквы і інш.

14 снежня сход рабочых і служачых Гомельскага вузла выпрацаваў патрабаванні забастоўшчыкаў: тэрмінова склікаць усенародны Устаноўчы сход; забяспечыць недатыкальнасць асоб; свабо-

ду слова, друку, саюзу, сходаў; адмяніць смяротную кару; вызваліць палітычных вязняў; перадаць усю зямлю ва ўласнасць народа і інш. Гэтыя патрабаванні тэлеграфам былі разаслааны па ўсіх чыгуначных станцыях Расіі, усім мясцовым камітэтам, цэнтральным бюро чыгуначнага і сялянскага Саюзаў і Пецярбургскага Саюза рабочых дэпутатаў.

Камітэт дэлегатаў веў падрыхтоўку паўстання. Была створана баявая дружина са ста чалавек. З яе дапамогай канфіскоўваліся зброя і боепрыпасы, раззбройваліся салдаты, рыхтаваўся захоп складова. Быў фарміраваны спецыяльны поезд з буйным узброеным атрадам для дапамогі паўстаўшым рабочым Масквы. Толькі вестка аб паражэнні ў ёй узброенага паўстання затрымала адпраўку гэтага атрада.

Для падаўлення Гомельскага паўстання рабочыя царскай урад адправіў вялікія сілы. 19 снежня атрад карнікаў на чале з генералам Арловым прыбыў у г. Гомель. Паўстанне было жорстка падаўлена.

Снежаньскае ўзброенае паўстанне пацягнула паражэнне ў сувязі з тым, што выступленні рабочых не зліліся ў адзінае ўсерасійскае паўстанне, рабочыя лічылі не мелі вопыту масавай узброенай барацьбы, не здолелі дабіцца пераходу салдацкіх мас на бок рэвалюцыі, пралетарыят не ў дастатковай ступені падтрымала сялянства.

Разам з тым у час снежаньскага паўстання рабочы клас усёй краіны набыў вопыт рэвалюцыйнай барацьбы — спалучэнне масавай палітычнай стачкі з узброеным паўстаннем. Гэты вопыт быў выкарыстаны ў Настрывінай рэвалюцыі, якая завяршылася бліскавай перамогай пралетарыятаў у саюзе з бяднейшым сялянствам.

Г. БУДАКІМЕНКА, в. а. загадчыка кафедры гісторыі СССР і БССР, дацэнт.

ЗДАБЫТКІ АГУЛЬНЫХ НАМАГАННЯЎ

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)

абароны і медпідрыхтоўкі, універсітэцкая арганізацыя таварыства «Веды», кафедры грамадскіх навук, работнікі бібліятэкі, якія накіроўвалі свае намаганні на фарміраванне ў студэнтскай моладзі высокіх маральна-палітычных якасцей.

У дакладзе і выступленнях гаварылася аб мэтанакіраванай рабоце, праводзімай студэнтскімі атрадамі ў час працоўных семестраў. Толькі сёлета яны аказалі дапамогу 204 ветэранам вайны і сем'ям загінуўшых, адрамантавалі і рэстаўрыравалі 48 помнікаў, пабудавалі 32 спартыўныя пляцоўкі, записалі дзесяці ўспамінаў удзельнікаў Вялікай Айчыннай вайны, прачыталі больш 800 лекцый, пералічыў у Фонд міру каля 27 тысяч рублёў. Усё гэта з'яўляецца пазачыкам высокай палітычнай сталасці студэнтаў.

На канферэнцыі адзначана і тая вялікая работа, якую праводзіць ветэраны вайны. Частымі гасцямі ў студэнтскіх аўдыторыях і інтэрнатах, удзельнікамі мітынгаў і сустрэч былі В. В. Бокуць, У. Д. Аршчанка, А. А. Васкава, Р. С. Мільчанка, П. А. Савіскі, Я. А. Семічэў, Г. С. Еўдакіменка, М. П. Шкарбун, А. А. Косцінаў, В. А. Хількевіч і многія іншыя. Яны перадаюць моладзі астаўшэе мужнасці, адвагі і гераізму, выхоўваюць іх на лепшых баявых і працоўных традыцыях. Гэтым самым забяспечваюць адзінства і пераможнасць пакаленняў — адна з галоўных заканамернасцей развіцця нашага грамадства.

На канферэнцыі дадзена ацэнка дзейнасці арганізацый ДТСААФ падраздзяленняў універсітэта. Адзначана, што на больш высокім узроўні абарона-масавай работа вялася на матэматычным, гісторыка-філалагічным і эканамічным факультэтах, а па развіццю ваенна-прыкладных відаў спорту — на факультэце фізічнага выхавання (старшын камітэтаў ДТСААФ І. Драмчук, Ю. Сокал, В. Ігнаціў, В. Вялічка). На названых факультэтах была праведзена найбольшая

колькасць ваенна-патрыятычных мерапрыемстваў, аператыўна выконваліся плаваныя заданні па зборы членскіх узносаў і рэалізцыі латарэйных білетаў ДТСААФ.

У справядзачным перыядзе ваенна-патрыятычная работа спалучалася з развіццём ваенна-прыкладных відаў спорту і масавай здачай норм на значок ГПА. Пры пярвічнай арганізацыі працу пасцэ секцый, якія маюць ваенна-прыкладное значэнне. У іх займаецца звыш 300 чалавек. Пастаянна арганізуюцца спарторцыты па розных відах, часцей за ўсё па кулявой стральбе, падтрымваю плаваны, ваенна-патрыятычнаму мянагабор'ю, мнагабор'ю ГПА.

У арганізацыі спартыўных мерапрыемстваў камітату ДТСААФ пастаянную дапамогу аказвалі старшыня спартклуба В. І. Сіськоў, дэкан факультэта фізічнага выхавання Б. М. Зайцаў, загадчыкі кафедраў І. Р. Трафімавіч, В. А. Наляда, выкладчыкі і трэнеры У. У. Макарэвіч, В. А. Харытошкін, В. М. Гіль, А. Р. Грышчакі, Ф. Е. Сырадоў, П. П. Саковіч і інш.

Разам з тым як у дакладзе, так і ў выступленнях гаварылася аб уплывах і недахопах ў абаронна-масавай, ваенна-патрыятычнай і спартыўнай рабоце. Указваліся пляхі па іх недапушчэнню, асабліва ў арганізацыі сацыялістычнага спарторцыты, абогульнення і распаўсюджвання перадавога вопыту, правядзенні работы з дапрызыўнай і прызыўнай моладдзю, у стварэнні нагляднай агітцыі ў вучэбных напусках і інтэрнатах. Неабходна таксама больш поўна выкарыстоўваць наяўныя магчымасці па падрыхтоўцы спартсменаў-разраднакаў.

На справядзачна-выбарнай канферэнцыі выказана ўпэўненасць у тым, што пярвічная арганізацыя ДТСААФ ГДУ ў новым перыядзе прыкладзе ўсе намаганні для паспяховага выканання пастаўленых перад ёю задач, дастойна сустрэне XXVII з'езд КПСС і XXX з'езд Кампарты Беларусі.

На арганізацыйным пасяджэнні новага саставу камітэта ДТСААФ яго старшынёй зноў абраны У. А. Коўш.

Дзелавыя гульні

СТУДЭНТ КІРУЕ ВЫТВОРЧАСЦЮ

Па новаму вучэбнаму плану для студэнтаў спецыяльнасці «Эканоміка працы» ўводзіцца дзелавыя эканамічныя гульні. Асноўная іх мэта — актывізаваць пазнавальную дзейнасць студэнтаў, максімальна наблізіць вучобу да накрэтных вытворчых умоў. У працэсе гульні неабходна ствараць рэальную вытворчую сітуацыю, прывідаць студэнтам умовы хутна арыентавацца ў абстаноўцы, выпрацаваць навукі калектыўнага прыняцця рашэнняў.

На званіфаку са студэнтамі-ліцкурсікамі аддзялення «Эканоміка працы» была праведзена комплексная дзелавыя гульні «Стыгуль» — тэхпрамфіліпана. Да гэтага яны вывучылі тэарэтычны курс і былі гатовы да выканання функцый работнікаў эканамічных службаў прамысловых прадпрыемстваў. Таму ніякая падрыхтоўка падрыхтоўка да гульні не праводзілася.

З задавальненнем даводзіцца канстатаваць, што большасць студэнтаў паспяхова справілася

са сваімі абавязкамі. Добра працаваў студэнт С. Самуц, І. Друціна, Н. Дубініна, Ф. Белаш, А. Варскава, І. Андрухавіч, І. Тарарыка, А. Трыфунтава, В. Руноў, Г. Грыб, І. Салавей, М. Халічэвіч, М. Сівенка, Т. Мамачына і інш.

Вось што гавораць аб дзелавой гульні непасрэдыя яе ўдзельнікі.

Т. ЧАРНЯКОВА (гр. Т-51): — Дзелавыя гульні дала магчымасць убачыць, як на самой справе вырашаюцца эканамічныя пытанні на заводзе, калі рэч, як можна дабіцца выканання плана з улікам дадатковых заданняў, не выкарыстоўваючы дадатковую рабочую сілу, а за кошт артэхмернапраемства. У выніку гэтага адбылася і эканомія матэрыяльных рэсурсаў.

І. ГРЫБ (гр. Т-52): — Дзелавыя гульні дапамагла мне на справе ўзаемазвязь веды, атрыманыя па розных эканамічных курсах. Лічу, што такая форма вучобы вельмі неабходна для студэнтаў спецыя-

насці «Эканоміка працы». Праводзіць такія дзелавыя гульні трэба часцей.

Ф. БЕЛАШ (гр. Т-52): — У працэсе гульні я рэальна знаёмлюся з сітуацыяй, якая існуе на прадпрыемстве. Зразумела, як важна ведаць усё пазачыкі і метады іх разліку, што аднабакова да вывучэння эканамічных пытанняў падыходзіць нельга. Больш бы такіх гульняў па ўсіх прадметах.

І. САЛАВЕЙ (гр. Т-51): — На аснове праведзенай дзелавой гульні можна зрабіць вывад аб тым, што ўсе службы прадпрыемства павінны ўзгоднена ажыццяўляць сваю дзейнасць, наардынаваць напірамі сваёй работы. Паважана ўспіладзіць гульні, павялічыць колькасць гадзін для іх правядзення.

Т. ГУЛЬЧЫК (гр. Т-54): — Склалася пэўнае ўражанне аб нашай будучай рабоце, аб тых пытаннях, якія мы будзем вырашаць, калі прыйдзем на прадпрыемства. Асабліва цікава было праводзіць разлікі абрунтавання вытворчай праграмы рэ-

сурсамі, а таксама выяўляць рэзервы вытворчасці.

А. ТРЫФУНТАВА (гр. Т-52): — У час дзелавой гульні я зразумела, што для дасягнення добрых вынікаў неабходна правільна сфарміраваць план. Пры распрацоўцы тэхпрамфіліпана трэба ўлічваць і калектыўныя, і агульнадзяржаўныя інтарэсы.

М. СІВЕНКА (гр. Т-53): — Раней на практычных занятках мы рашалі падобныя задачы, але не поўнасьцю ад пачатку да канца, а пэўна. У час дзелавой гульні гэты працэс можна было прасачыць у цэлым, у той паслядоўнасці, якая, на маю думку, існуе на самой справе на прадпрыемствах. Лічу, што ведаць, якія ў нас ёсць, добра замячалася ў час гульні і ў будучым нам вельмі спатрэбіцца.

Як бачна з выказванняў, правядзенне дзелавых гульняў да сягнула мэты: студэнты «пабылі» ў рэальнай вытворчай сітуацыі, убачылі, як вырашаюцца эканамічныя пытанні на прадпрыемстве, атрымалі навукі самастойнага прыняцця рашэнняў.

Адначасна неадторныя студэнты не правялі ў час гульніў належнай актывнасці, што пераключала працаваць астатнімі. Асноўнай прычынай паслўнасці з'яўляецца, на мой погляд, незадавальненасць такіх студэнтаў

абранай спецыяльнасцю, адсутнасць цікаўнасці да эканамічнай працы і, як вынік, недахоп патрабаваных ведаў.

Былі і іншыя суб'ектыўныя прычыны, якія перашкаджалі зладжанаму правядзенню гульні. Гэта дэсэнта ў аўдыторыі, шум студэнтаў пры прыняцці рашэнняў, таму што немагчыма было разгрупавацца не толькі па структурных падраздзяленнях прадпрыемстваў, але і па двух заводах, недахоп дакументацыі.

Вывучэнне вопыту ВДУ Ленінграда, Кіева, Чэлябінска, якія прымяняюць дзелавыя гульні ў вучэбным працэсе, паказвае, што там больш забяспечаная база для такой формы навучання студэнтаў: арганізаваны міжнафакультэцкія лабараторыі дзелавых гульняў. Гэта дзелавыя імітацыя рэальную вытворчую абстаноўку, адпаведная атрыбутына садаеінічэнае набліжэнню гульні да сапраўдных. Стварэнне такой лабараторыі ў нашым універсітэце пераўтварыла б працэс дзелавых гульняў са стыхійнага ў пастаяннага. Унараненне дзелавых гульняў, якія так дапамагаюць расці студэнтам, як будучым спецыялістам, не павінна мець перашкоду.

І. ЛАЗУЧЕНКАВА, дацэнт кафедры галоўных эканомікаў.

ПРАКТЫКА БУДУЧЫХ ГЕОЛАГАУ

АД СТЭПАЎ КАЛМКІІ ДА ТАЙГІ ІРКУЦКАЙ

ПРАВЕРЫЛІ
Ў СПРАВЕ

На сваю першую вытворчую практыку мы ехалі з вялікім хваляваннем. Дарога была далёкай. Яна ляжала амаль праз усю краіну. Я і мае сябры па вучобе ведалі пра Краснаярскі край вельмі мала. Усё для нас было адкрыццём. І кожнаму з нас хацелася задаць пытанне: «Якая ты, тайга? Як прымеш нас?»

Наш атрад займаўся геалагічнай здымкай і пошукамі металу. Раён работ быў цяжкадасступным і мала абжытым. Праўда, на выгляд здавалася, што тут усё проста. За час практыкі мы ўбачылі і пазнаёмліліся з вельмі многім. У прыватнасці, для мяне самай непрыемнай аказалася сустрэча з энціфалітным клішчом, якога ў тых мясцінах даволі шмат. Непрыкметна праляцелі тры месяцы практыкі. Цяпер можна адказаць на пытанне, якое мы задавалі сабе ў пачатку. Тайга — гэта край, дзе чалавек можа правярць сабе на вынослівасць, дзе сяброў распознаюць у цяжкасцях.

І яшчэ. Гэта нам толькі здаецца, што мы пераўтварылі прыроду і тайгу таксама. Мы ўношам сабе, быццам поўнаццю кіруем прыродай. Але гэта наша памылка жыве да таго часу, пакуль не сутыкнешся з тайгой адзін на адзін.

В. ДАШКЕВІЧ,
студэнт 4-га курса
геафака.

НЕЧАКАНАЯ
СУСТРЭЧА

Наша вытворчая практыка праходзіла ў маляўнічым кутку Краснаярскага краю. Да яе мы рыхтаваліся загадзя: чыталі кнігі і артыкулы пра Сібір. Але тое, што мы ўбачылі, нас паспраўднаму здзіўляла. Сібір — край суровы і вельмі прыгожы. Атрад, у якім я працаваў, займаўся геахімічным здымкай. Работа вельмі цікавая. За дзень мы пераадоўвалі па 15—20 км па яшчэ няходжанай тайзе. Для чалавека, які і разу не быў тут, натуральна, усё здавалася незвычайным. Гэта і галасы птушак, і следы жывёл, пакінутыя каля ручаёў і рэчак, і сустрэчы з таёжнымі жыхарамі — собалем, вавёркай, бурундуком.

Мне хоцца расказаць пра сустрэчу з гаспадаром тайгі — бурым мядзведзем. Як заўсёды, хутка паснедаўшы, мы накіраваліся да месца сваёй работы. Нам прадставіла працаваць у мікрэчцы Малой і Вялікай Ульяі. Гэта — вельмі глухое месца — шмат ручаёў, забалочанасць. Наперадзе мяне ішоў начальнік атрада. Раптам пачуўся слабы трэск галля. Начальнік павярнуўся да мяне і... замёр на месцы. Я адразу не зразумеў, што здарылася. Мядзведзь ўбачыў потым.

Як кажуць, вочы ў страху вялікія. Але тут нельга было не напужацца. Мядзведзь аказаўся даволі вялікім. Ён кінуўся ў наш бок. Мы закрычалі. Як вядома, мядзведзь гэта адпуджвае. Касаланы спыніўся ў метрах дваццаці ад нас. Затым яшчэ наблізіўся. Метрах у пяці ён зноў спыніўся. Мінуты з дзве ўважліва глядзеў на нас, пасля чаго павярнуўся і неўзабаве знік. Мы стаялі і збянтэжана глядзелі ўслед. Страх прайшоў потым, калі мы адышліся ад месца нечаканай сустрэчы.

А. ПАЧЫЦКІ,
студэнт 4-га курса.

Калі на геалагічным факультэце размяркоўваюць студэнтаў на практыку, у іх пачынаюць выспяваць эмоцыі. Убуджаны выкладчыкі, загадчыкі кафедрам, дэкан. Будучыя геологі жадаюць убачыць Кіргізію і Сібір, Паводзжжа і найбольш шапалючы раён Беларусі. А здараецца, што і ўсё адразу. Пры гэтым уяўленні рамантажнага плана стаяць у іх на першым месцы. Адбываюцца

самыя неверагодныя абмены, прыводзяцца самыя сур'ёзныя і... кур'ёзныя довады, каб яшчэ раз амяніць праект на практыку. Нарэшце, загад падпісаны. Работа ж па арганізаванай практыцы працягаецца. Праходзяць сходы курсаў (размова ідзе аб трэціх і чацвёртых), інструктажы па захаванню правілаў тэхнікі бяспекі, выдаюцца заданні, пунцёўкі, дзённікі. Выкладчыкі-

кіраўнікі ляццяць і едуць у геалагічныя парты, экспедыцыі і аб'яднанні, каб узгадніць усе пытанні з прымаючымі калектывамі. Студэнты адлілі сесію і дружна «атакуюць» бухгалтэрыю універсітэта. Яны імкунца выехаць, вылецець і хутэй быць бліжэй да рамантыкі. А ўмудроным у паходах іх кіраўнікам застаецца спадзявацца на тое, што першыя сінякі і сцёртыя но-

гі, мошкі і камары ў лічаныя дні «утайкуюць» іх падпечных. Наступнае завяршальнае перыяд практыкі — справадачы студэнтаў перад камісіямі. Усё як быццам бы ў норме: і практыка, і матэрыялы, і адзнакі. Але яшчэ пройдзе шмат часу, пакуль набліжунца ўражанні студэнтаў, якія засталіся ў практыкантаў. Імі яны і дзеліцца сабра з чытачамі.

М. ЖУРАВЕЛЬ,
дацэнт кафедры інжынернай геалогіі і гідрагеалогіі.

«Забяспечыць далейшае ўмацаванне і пашырэнне мінеральна-сыравіннай базы краіны, павышэнне эфектыўнасці і якасці падрыхтоўкі да асваення разведаных запасаў карысных выкапняў.

Паскорыць геалагічныя работы на нафту і прыродны газ на тэрыторыі Заходняй і Усходняй Сібіры, у Прыкаспійскай упадзіне, на еўрапейскай Поўначы СССР, у Сярэдняй Азіі, на Далёкім Усходзе...»

(3 праекта Асноўных напрамкаў эканамічнага і сацыяльнага развіцця СССР на 1986—1990 гады і на перыяд да 2000 года).

НЕДАРАВАЛЬНАЯ
ЛЁГКАДУМНАСЦЬ

Геалагічныя даследаванні і рамантыка непадзельныя. Наша практыка праходзіла ў Іркуцкай вобласці, у месцах, дзе на сотні кіламетраў няма ніякіх населеных пунктаў, акрамя адзіночых таёжных зімоўяў.

Мы праводзілі дзяржаўную гідрагеалагічную здымку. Праз кожныя два кіламетры нам трэба было апісваць рэкі, ручаі, крыніцы. Штодзённыя маршруты працягам ад 25 да 40 км праходзілі па некрунтай дэкай тайзе, якая нараджаецца, жыве і памірае, так і не ўбачыўшы чалавека, не адчуўшы яго сілу. Жылі ў палатках і палатнічых зімоўяў.

Аднойчы, калі мы леглі спаць і патушылі свечку, пачулі дзякія крокі, пасалванне. Нехта зачэпіў вугал зімоўя. Гэта быў сам таёжны гаспадар. Зарадзіўшы ракетніцы, мы замерлі і чакалі, што будзе далей. Але мядзведзь пачуў нашы галасы і накіраваўся назад у тайгу.

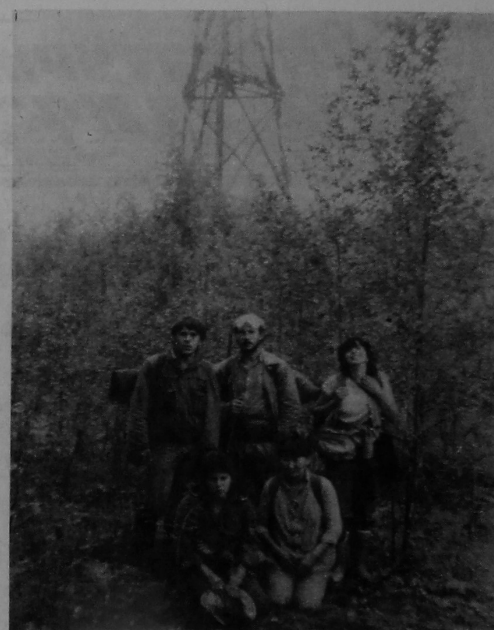
Мошкі і камары даймалі нас на працягу ўсіх трох месяцаў практыкі. Доўгі час у тайзе бушавалі пажары. Дзень быў падобны на месячную ноч, а бачнасць скла-

дала 100—200 м. У канцы практыкі мы адчувалі сябе ўсведзенымі геологамі і ў адным з маршрутаў перасталі лічыць крокі, арыентуючыся толькі па кампасу. Тайга не даравала такой бесклапотнасці. Мы заблудзіліся. Ішлі ноччу, да чатырох гадзін раніцы, каб выйсці да загадзя намечанага зімоўя. Але выбыліся з сіл, упалі і заснулі ў моху пад ёлкай. Якое ж было наша здзіўленне, калі ранішай мы праз пяць мінут набылі на зімоўя. Добра зразумелі тады: з тайгой трэба быць на Выі Здаралася, што канчаліся прадукты, тады даводзілася збіраць ягады (там суцэльныя плантацыі чарніцы, чорных парэчак, галубіні) і заварваць чай лісцем з ягад.

Аднойчы, калі мы плылі на матарнай лодцы па р. Лена, убачылі лясяна. Яно пераплывала раку, шырыня якой дасягала 200 м.

...Практыка завяршалася. У апошнія яе дні мы ездзілі на возера Байнал, якое ўвазіла нас сваёй велічнасцю і прыгажосцю. Брацкуно ГЭС.

В. ДЗЯДКОУ,
студэнт групы Г-41.

...Пройдзены сотні кіламетраў па тайзе. Зведана і спазнана аб ёй шмат і расказваць аб убачаным можна бясконца. Але самымі памятнымі для кожнага будучага геолога ўсё ж становяцца фотаздымкі, як, напрыклад, гэты.

Здараецца і такое
НАШ ВЕРНЫ
СЯБАР

Спачатку мы не звярнулі ўвагі на сабаку. Вось ужо тыдзень мы знаходзіліся на палыёй практыцы ў аддаленай таёжнай мясцовасці Іркуцкай вобласці. Суткі праходзілі за работай па добраўпарадкаванню базавага лагера. Лайка чорна-белага колеру цэлы дзень круцілася каля нас і вечарам улеглася каля парога сцерагчы наша жыллё. Мясцовыя жыхары расказвалі, што гэты сабака — з суседняй вёскі і што яго часта можна бачыць у лесе.

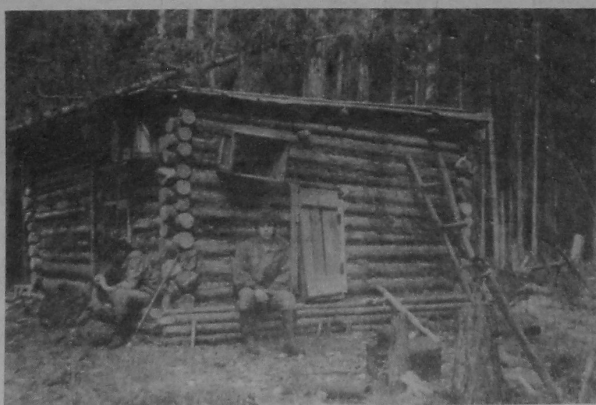
Вырашылі правесці выпрабаванне. У першым жа маршруце Фарскі, такую клічку ён меў, добра сябе зарэкамендаваў. У тайзе ён мільгаў то справа, то злева, а часам далёка вырываўся наперад. Падыходзячы ўшы раз да лайкі, мы назіралі, як ён разрываў норы бурундукаў. Стала ясна, што Фарскі — геалагічны сабака, і павінен быць пастаўлен на харчаванне. Спачатку мы не хацелі браць яго ў шматдзённы маршрут, але сабака заўсё-

ды быў на месцы, калі пачыналіся нашы зборы, і бег, не адстаючы за машынай, пакуль мы не бралі яго ў кузаў.

Лайка беспамылкова адчула ў нас таёжнікаў, а мы былі рады вернаму і нястомнаму сябру, які брэхам папярэджваў нас аб з'яўленні палізу звароў. У кожным слоірку тушонкі была і яго доля. Цяжкасці дзяліліся пароўну: калі худзелі мы, марнеў і Фарскі, і мы часна глядзелі яму ў вочы. Любыя пачуцці маглі адлюстраватца ў іх: радасць збораў у тайгу, удачнасць за пазбаўленне ад клішчоў, стомленасць, гонар пры суправаджэнні нас па вёсцы.

Было сумна развітвацца з атрадам, з лайкай, з тайгой. Шмат пройдзена маршрутных кіламетраў, і верным нашым спадарожнікам быў Фарскі, просты таёжны сабака.

Г. ОСПАУ,
студэнт гр. Г-41.

Вось у такіх таёжных палатнічых зімоўях жылі студэнты геофака ў час практыкі, якая праходзіла ў Іркуцкай вобласці.

СТВОРАН НОВЫ КЛУБ

«...О, гэта было вельмі даўно. Апалон страсна захаўся ў дачку бога — Дафну. Аднойчы, праследуючы яе, ён задушыў яе ў сваіх абдымках, і Дафна пераўтварылася ў лаўровае дрэва. З гэтага дрэва і была зроблена першая гітара. Гэта радкі са старажытнай легенды. Але, напэўна, не многія ведаюць, што прамаці гітары была «набла» — старажытнаеіпецкі струны інструмент, у якім меліся ўсе істотныя рысы сучаснай гітары. Затым з'явілася старажытнагрэчаская «кіфара», запазычаны ў егіпцянаў і ўдасканалены інструмент, па

Ігры на якім нават праводзіліся спаборніцтвы на Алімпійскіх гульнях. Больш блізкай папярэдняй сучаснай гітары стала сярэднявечная люта. І толькі ў XVII стагоддзі люта вышэйняе пяціструнная гітара. У сучасным выглядзе гэты інструмент з'явіўся ў сярэдзіне XVIII ст., калі ў ім з'явілася шостая струна. Вось тады і пачаўся росквіт гітары, які даў свету імёны гітарыстаў-виртуозаў.

Аб гэтай цікавай гісторыі інструмента, без якога цяпер не абходзіцца турысты ў сваіх паходах, байцы будаўнічага ў час працоўных се-

мэстраў, наогул наша моладзь, даведаліся юнакі і дзяўчаты ў клубе самадзейнай песні (КСП). Ён утварыўся нядаўна ў Інтэрнаце № 1. Шмат студэнтаў ГДУ прыходзяць сюды, каб навучыцца іграць на гітары, проста паслухаць добрыя песні, падыліцца ўражаннямі, і канешне, паспяваюць разам з усімі. Нядаўна ў нас у гэтых былі члены гомельскага гарадскога клуба самадзейнай песні. Загаўшы дыханне, слухалі мы, як раскаважыюць яны аб дзейнасці КСП, як добра спяваюць. Потым гучалі магнітафонныя запісы вядомых спевакоў-гітарыстаў:

Ю. Візбара, Б. Акуджыка, А. Дольскага, У. Высоцкага і інш.

Універсітэцкі клуб самадзейнай песні толькі пачаў сваю работу, таму ёсць яшчэ ў ім нямала нявырашаных пытанняў. Мы спадзяемся на дапамогу, падтрымку тых, хто яшчэ папоўніць рады членаў гэтага аматарскага аб'яднання. Запрашаем усіх жадаючых стаць удзельнікам КСП. Ён працуе па пятніцах у чырвоным кутку Інтэрната № 1 (вул. Савецкая, 83а.). Пачатак яго пасяджэнняў — у 20 гадзін.

М. БУКАТАЎ,
старшыня студсавета
Інтэрната № 1, студэнт
3-га курса фізічнага
факультэта.

«ЧАМУ МЫ ТАК ГАВОРЫМ»

Кніга пад такой назвай з серыі «Скарбы мовы» выйшла нядаўна з друку ў выдавецтве «Народная асвета». І гэтае выданне, як і яго папярэднік, з'яўляецца канкрэтным праўленнем тых крокаў, якія накіраваны на рэалізацыю Асноўных напярэдняў раформы агульнаадукацыйнай і прафесійнальнай школы, а таксама пастапоў партыі і ўрада па далейшаму паліпашчэнню вывучэння рускай і роднай мовы.

Аб чым гэтая кніга? Дарэчы, складальнікі І. П. Шападару і В. В. Рудакоўскі так гавораць аб яе зместе: «Мы амаль ніколі не задумваемся, чаму мы гаворым іменна так, а не інакш, адкуль бяруць пачатак нашы словы, як яны ўтварыліся. А між іншым кожнае слова мае свае таямніцы, сваю гісторыю, складаную і цікавую». Мы амаль штодзённа карыстаемся канспектмі і календаром, слухаем лекцыі і канферты, ходзім у музеі і кіно, ездзім на веласіпеды, займаемся гімнастыкай. Але ці ведаем мы, адкуль прыйшлі гэтыя словы? Кніга «Чаму мы так гаворым» дапаможа знайсці адказ на многія з тых пытанняў, якія выклікаюць цікавасць у сучасных школьнікаў, таму што яе складальнікі разглядаюць тыя словы і выразы, якія сустракаюцца ў школьнай практыцы, якія маюць важкі грамадскі санс — камунізм, партыя, дэлегат, урад, таварыш, рэвалюцыя, рэспубліка, дысплыліна, трымаць порак сухім, старая гвардыя, розум, чэсць і сумленне нашай эпохі, Прометэеў агонь і інш. Добрае веданне значэння і паходжання таго ці іншага моўнага факта дапамагае пазбегнуць памылак пры ўжыванні слоў.

Вядома, што адносна да мовы, умненне карыстатца ёю нярэдка характарызуе чалавек. Не хадзіць у скарбы мовы, адносячыся з пацучым пагарды да неабходнасці няспыннага ўдасканалення свайго моўнага ўзроўню, чалавек духоўна абдыняе сябе. Таму не толькі глыбокае вывучэнне роднай мовы, але і ўменне самастойна асацуюваць і правільна тлумачыць моўныя працэсы з'яўляецца абавязковым перш за ўсё для маладога пакалення. А кніга «Чаму мы так гаворым», напісаная вельмі цікава, дапаможа не толькі дакрануцца да крыніц роднай мовы, але і ўдасканаліць асабістую моўную культуру. Яе з цікавасцю працитаюць як вучні сярэдніх і старэйшых класаў, так і дарослыя людзі. А настаўнікам яна абядае вельмі багаты матэрыял, які можна быць выкарыстаны і на ўроках, і ў пазакласнай, пазашкольнай рабоце.

А. РОГАЛЕЎ,
аспірант кафедры рускага,
славянскага і агульнага
мовазнаўства.

Рэдактар Ул. БАЛОГА.

Дэканат, прафбюро, кафедра дыфармаўленняў, увесць калектыву матэматычнага факультэта глыбока смуткуюць з выпадку заўчаснай смерці лабаранта названай кафедры СІТНІКАВАЎ Таццяны Дамітраўны і выказваюць сваё спачуванне сям'і і родным памёршай.

САТЫРЫК І ГУМАРЫСТ

Да 150-годдзя з дня нараджэння
Марка Твена

За пяцідзесяцігадовы перыяд свайі літаратурнай дзейнасці амерыканскі пісьменнік Марк Твен — сатырык і гумарыст — стварыў дзіўносна па глыбіні, шыраце і дынамічнасці карціну жыцця народа. М. Твен, які працаваў доўгае жыццё, быў сведкам грамадска-палітычных падзей вялікай важнасці: Грамадзянскай вайны паміж Пўначчу і Пўднем (1861—1865 г. г.), нарастаючага рабочага руху, гнеўнага антыімперыялістычнага пратэсту пачатку XX стагоддзя. Пісьменнік валодаў талентам яркім, самабытным, пісаў захапляюча і праўдзіва. Дэмакратычнасць і гуманізм яго лепшых твораў здабылі яму любоў і павагу чытачоў многіх краін свету.

Стваральнік дзесяткаў тамоў апавесцей, апавяданняў і раманнаў, Твен пачынаў як наборшчык, быў лодманам на Місісіпі, зведваў лёс старацеля на прысклах Невады. Ён працаваў рэардырама і раз'язджаў у якасці чыталініка асабістых гумарэсак, спазнаў беднасць і жыў сярод арыстакратаў, узначальваў выдавецкую фірму і зведваў банкруцтва, быў госьцем прэзідэнтаў, мільянераў і кара-

лёў, а потым аддаў усяго сябе барацьбе супраць імперыялізму.

Першыя заметкі наборшчыка Сэмюэла Кілеменса адрозніваліся грубаватым амерыканскім гумарам і сведчылі аб адсутнасці ў аўтара літаратурных навываў. Пасля паездкі ў Еўропу ў 1869 годзе выхадзіць першая кніга падарожжаў М. Твена «Прастані за мяжой», у якой былі дадзены камічныя партрэты рэальных буржуа-спадарожнікаў Твена. Шумны поспех гэтай кнігі ўвёў М. Твена — журналіста ў амерыканскую «вялікую» літаратуру.

Узаемаадносіны М. Твена з прадстаўнікамі буржуазнай літаратуры былі вельмі складанымі. Буржуазная крытыка сурстрэла яго раннія творы з Іроўны, аб'явіўшы пісьменніка «благазам», які патурае нізкім густам публікі.

У 1871 годзе М. Твен напісаў кнігі «Загартаваныя» і «Пазалочаны век». Дом пісьменніка пераўтварыўся ў літаратурны клуб, куды з'язджаліся пісьменнікі Канады, Еўропы... Пісьменнік пасябраваў з Г. Вічэр-Стоу, чые літаратурныя традыцыі працягваў у сваіх творах — «Прыгодах Тома

Сойера» і «Прыгодах Гелькберы Фіна», «Жыццё на Місісіпі».

Марк Твен шмат пісаў для дзяцей. Яго кнігі простыя па структуры, захапляючыя, яркія і заўсёды вясялыя. Высока давіла Г. Вічэр-Стоу кнігу М. Твена «Прыц і жабрак», сцвярджаючы, што «гэта лепшая кніга для юнацтва з усіх калі-небудзь напісаных».

У сваіх творах, напоўненых гумарам, іроўні, сарказмам, М. Твен вёў барацьбу за рэалістычную ацэнку, за развіццё дэмакратычнай літаратуры. Рэакцыяная буржуазная крытыка была па-варожаму настроена да пісьменніка. У ЗША да гэтага часу няма акадэмічнага выдання яго твораў, рукапісы М. Твена рассяяны па ўсёй краіне. Але прагрэсўныя пісьменнікі і вучоныя ЗША вядуць барацьбу за творчасць М. Твена.

У Расіі М. Твен быў любімым пісьменнікам. Вестка аб яго смерці выклікала з'яўленне артыкула А. І. Купрына «Памёр смех», у якой ён указаў на вялікае значэнне яго творчасці ў сусветнай літаратуры. М. Горькі, які сустракаўся з М. Твенам, пісаў: «...З-пад пячкіх, заўсёды паўпаўчаных веек рэзка бачны разумны і востры бляск шэрых вачэй, але, калі яны глянуць прама ў твай твар, адчуваеш, што ўсе маршчыны на ім змэраны і застаюцца ў памяці гэтага чалавека».

Выдатны сатырык, М. Твен вывучаў жыццё сваёй радзімы на працягу паўстагоддзя і прышоў да вываду: «Вялікая рэспубліка згніла да самага сэрца». Ён не даў адказа на пытанне: «Што ж рабіць? Але ў агульнай форме ён і на яго адказаў: «...Брацтва чалавечства з'яўляецца нашым самым каштоўным здабыткам».

І. МАРОВІЧ,
студэнтка 4-га курса
гістфіла.

УРАЖАННІ АД ФЕСТИВАЛЮ «БЕЛАРУСКАЯ МУЗЫЧНАЯ ВОСЕНЬ»

Ёсць у «КАНТАБІЛЕ» НОВЫЯ СЯБРЫ

Заўсёды радуся я магчыма-масці глыбей пазнаёміцца з творамі рускіх і зарубежных кампазітараў-класікаў. І калі на сцэне актавай залы нашага ўніверсітэта выступаюць вядучыя музычныя калектывы краіны, абавязкова іду на іх канферты.

Нядаўна, 26 лістапада, госьцем вялікага выкладчыка і студэнтскага калектыву ўніверсітэта быў удзельнік XII фестывалю «Беларуская музычная восень» — ансамбль старажытнай музыкі «Кантабіле» Дзяржаўнай філармоніі нашай рэспублікі. Ён вельмі малады, яму няма яшчэ і дзесяці гадоў. Але творчае аблічча ансамбля ўжо дакладна акрэслена.

І вось што хочацца падкрэсліць. У рэпертуары гэтага калектыву — праграмы розных стылявых напрамкаў. Назаву некаторыя з іх: «Музыка барока», «Музыка Германіі», «Італія XVII—XVIII стагоддзяў», «Музычны Парыж XVIII стагоддзя». У выкананні «Кантабіле» часта гучаць творы Ф. Куперэна, Ж. Рамо, Г. Персела, Г. Тэлемана, Ж. В. Молі, І. С. Баха.

Але для нас, маладых слухачоў, бадай, асабліва цікава ў творчасці гэтага калектыву тое, што ён актыўна прапагандуе рускую камерную музыку XVIII стагоддзя, выконваючы творы кампазітараў Барталянаскага, Пашкевіча, Хандошкіна і іншых. Вялікая заслуга «Кантабіле» і ў тым, што гэты ансамбль — першы выканаўца музыкі беларускага барока — «Палацкага шынты», у які ўвайшлі бытавыя танцы і кансоны, самай ранняй і пакуль адзіна вядомай нам прафесійнальнай музыкі Беларусі XVI—XVII стагоддзяў.

Усё гэта сведчыць аб тым, што творчыя мэты ансамбля маштабныя і шматгранныя. Таму не дзіўна, што з ім часта і ахвотна выступаюць вядучыя майстры опернай сцэны Беларусі. Нярэдка «Кантабіле» гастролюе і ў іншых рэспубліках краіны. А цяпер у яго з'явілася нямала новых сяброў і сярод гамельчан.

Агульнавядома, што без мінулага няма сучаснага і няма будучага. Гэта адносіцца і да музыкі. Рытмы нашага XX стагоддзя зусім не тыя, чым, скажам, XV або XVI-га. Але канферты ансамбля старажытнай музыкі таленавітага звязваюць музычнае жыццё таго далёкага часу з сучаснымі нашымі густамі і прыхільнасцямі. І ўзбагачаюць слухача ведамі, радасцю сустрэчы з мастацтвам. Дзякуючы табе, «Кантабіле», за гэта!

С. ШТАКАВА,
студэнтка гісторыка-філалагічнага факультэта

Служба НТІ інфармуе

УЛІК І СПРАВАЗДАЧНАСЦЬ ПА НДР

Універсітэт на аснове інструкцыі, зацверджанай пастановай Дзяржаўнага камітэта СМ СССР па навучы і тэхніцы, абавязан прадставіць да Усеаюзнага навукова-тэхнічнага інфармацыйнага цэнтру па завершаных навукова-даследчых работах — заключныя справаздачы, на новыя тэмы — рэгістрацыйныя карты.

Справаздачы аб НДР, зацверджаныя прарэктарам па навуковай рабоце, высылаюцца па УНТЦэнтр у 30-дзённы тэрмін з моманту завяршэння тэмы. Справаздачы павінны быць аформлены ў адпаведнасці з патрабаваннямі Дзяржстандарту 7.32-81. Справаздачы прадставіюцца ў разрашчываным выглядзе кожная ў асобнай папцы.

Адначасова з кожнай справаздачай прадставіюцца інфармацыйная карта ў адным экзэмпляры. Другі экзэмпляр карты без справаздачы накіроўваюцца ўніверсітэтам у Гомельскі міжгалінавы цэнтр навукова-тэхнічнай інфармацыі.

Напярэдняе аформленне справаздачы і інфармацыйных карт УНТЦэнтр вяртае для выпраўлення з указаннем прычын вяртання.

Адкрытыя навукова-даследчыя работы, прадугледжаныя планами, гаспадараварамі па ўсіх галінах навукі і тэхнікі, неабходна абавязкова рэгістраваць у УНТЦэнтры.

Рэгістрацыйныя карты высылаюцца УНТЦэнтру ў 30-дзённы тэрмін з моманту зацверджэння плана або ў 15-дзённы тэрмін з моманту

заклучэння дагавора ці іншага зацверджанага дакумента, які з'яўляецца падставай для выканання работ.

Атрымліваемыя УНТЦэнтрам рэгістрацыйныя і інфармацыйныя карты ўвоззяцца ў агульнадзяржаўны фонд інфармацыйных матэрыялаў па НДР. Справаздачы мікрафіліміруюцца УНТЦэнтрам і ўвоззяцца ў агульнадзяржаўны фонд мікрафілімаў па НДР. Аргіфілімы справаздач пасля мікрафілімавання вяртаюцца ўніверсітэту і захоўваюцца ў бібліятэцы.

В. СКРЭЖЭНДЗЕВСКАЯ,
ст. інжынер групы навукова-тэхнічнай інфармацыі ГДУ.